

কৰ্ম বিমুখিতা—আজিৰ যুৱ সমাজ কোন পথে?

ড° হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা

গণিত বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

প্ৰবন্ধটোৰ শিৰোনাম দেখি কোনোবাই যদি ভাবিছে যে যুৱ সমাজক দোষ দিয়া এক লিখনি হ'ব তেন্তে সি ভুল। আচলতে বিবেকানন্দ কেন্দ্ৰৰ জীৱনব্ৰতী কাৰ্যকৰ্তা, আদৰ্শগীয়া মীৰাজীয়ে মোক ওপৰোক্ত বিষয়টোৰ ওপৰত লিখিবলৈ অনুৰোধ কৰাত মই সন্মতি প্ৰকাশ কৰি লিখিবলৈ ওলাইছোঁ। যুৱ সমাজক দোষ দিয়াতকৈ ইয়াৰ কাৰণ বিচৰাহে আমাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য।

ভাৰতবৰ্ষ এখন বিশাল দেশ যাৰ কাৰণে ইয়াক এখন উপ-মহাদেশ বুলিয়েই কোৱা হয়। ইয়াৰে বিভিন্ন ঠাইৰ মানুহৰ ভাষা-সংস্কৃতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ আদি ভিন্ন আৰু তেনে হোৱাটো আমাৰ দৃষ্টিত এক স্বাভাৱিক ঘটনাই। ঠিক সেইদৰে ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন ঠাইৰ অথবা ৰাজ্যৰ বাসিন্দাসকলৰ কৰ্ম-সংস্কৃতিও বেলেগ বেলেগ। যেনে, ভাৰতবৰ্ষৰে পঞ্জাব প্ৰদেশৰ বাসিন্দাসকল কায়িক শ্ৰমৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট দক্ষ বুলি এক সুনাম আছে আৰু তাৰ ঠিক ওলোটাত অসমৰ লোকসকল কৰ্মবিমুখ বুলি এক বদনাম আছে। কাৰণ সমূহ ফহিয়াই চাবলৈ আৰম্ভ কৰাত তলৰ কথাখিনিয়েই মনলৈ আহিল আৰু সেইখিনিয়েই লিপিবদ্ধ কৰি পাঠক সমাজলৈ আগবঢ়ালোঁ।

অসমত এক সাধাৰণ জীৱন যাপন কৰিবলৈ যিখিনি বস্তুৰ আৱশ্যক সেইখিনি প্ৰকৃতিয়ে অফুৰন্তভাৱে যোগান ধৰিছে। ৰাজস্থানৰ কোনো কোনো অঞ্চলৰ মানুহে খোৱাপানীটুপিৰ বাবে ঘৰৰ পৰা বহু দূৰ বাট বুলি যিদৰে সংগ্ৰহ কৰিব লগা হয় সেয়া অসমৰ মানুহে ভাবিবও নোৱাৰে কাৰণ প্ৰায় সকলোৰে ঘৰে ঘৰে পানীৰ পুখুৰী থাকেই। ইয়াৰ মাটিও এনে সাৰুৱা যে অতি কম আয়াসতে নিজৰ তথা নিজৰ পৰিয়ালৰ ভাতমুঠি নিজৰ মাটিখিনিত কৰি ল'ব পাৰে কাৰণ মাটি সাৰুৱা, পানীৰ কোনো অভাৱ নাই। মুঠতে এক সাধাৰণ জীৱন অতিবাহিত কৰিবলৈ যিখিনি সমলৰ প্ৰয়োজন, অসমৰ মানুহে প্ৰকৃতিৰ দয়াত সেইখিনি অতি কম আয়াসতে পায় যায় অৰ্থাৎ তাৰ বাবে তেওঁলোক অতি কষ্টসহিষ্ণু, কৰ্ম দক্ষ নহ'লেও চলি যায়। ভাল নে বেয়া নাজানো এইটো অৱশ্যে সত্য যে প্ৰায়ভাগ অসমীয়া মানুহেই জীৱন ধাৰণৰ সমলখিনি পোৱাৰ পিছত সেই জীৱন ধাৰণৰ উত্তৰণৰ বাবে বৰ বেছি প্ৰয়াস নকৰে।

অসমৰ সমাজ জীৱনত কষ্টসহিষ্ণু, কৰ্মদক্ষ 'ৰ'ল মডেল' সম্পৰ্কে আলোচনা-বিলোচনাও তেনেকৈ হোৱা দেখা নাযায়। সততে কবি, সাহিত্যিক, গায়ক, ৰাজনীতিবিদ, আন্দোলনকাৰী আদিৰ বিষয়েহে আলোচনা-বিলোচনা হয়। দুই-এক কৰ্মদক্ষ, কষ্টসহিষ্ণু অসমীয়া যে ওলোৱা নাই তেনে নহয়, কিন্তু তেওঁলোকক এতিয়ালৈকে 'ৰ'ল মডেল' হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া আমাৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱা নাই।

এটি শিশুৱে তাৰ নিজৰ মাক-দেউতাক নাইবা অন্য ওচৰ সম্বন্ধীয় মানুহবোৰৰ পৰাই জীৱনৰ আদিপাঠ গ্ৰহণ কৰে তেওঁলোকক অনুসৰণ কৰি। সেইদৰে কিশোৰ-কিশোৰী, যুৱক-যুৱতীসকলেও সেইবিলাক কাৰ্যৰ প্ৰতি বিশেষ আকৃষ্ট হয় যিবোৰৰ বিষয়ে সমাজত আলোচনা-বিলোচনা বেছিকৈ হয়, যাৰ ওপৰত সমাজে বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, দূৰদৰ্শন, বাতৰি কাকত আদিত যিবোৰ বেছিকৈ চৰ্চা হয়। আমাৰ দৃষ্টিত অসমৰ সমাজ জীৱনত সততে আলোচনা-বিলোচনা হৈ থকা বেছিভাগ কথাই সাহিত্য, সংগীত তথা অন্যান্য কলা, ৰাজনীতি, আন্দোলন আদিৰ লগতহে জড়িত। সুস্থ কৰ্ম সংস্কৃতি, কৰ্মদক্ষ মানুহৰ গুণানুকীৰ্তন খুব কাচিৎহে শুনিবলৈ পোৱা যায়। সেয়ে কিশোৰ-কিশোৰী, যুৱক-যুৱতীসকল তেনে দিশৰ প্ৰতি আকৃষ্ট নোহোৱা, ধাৰমান নোহোৱা

বুলি ভাব হয়। আনহাতে বেছিভাগেই ওপৰোক্ত বিষয়বোৰ, যিবোৰ সম্পৰ্কে সমাজত সততে আলোচনা হয় সেই দিশে ধাৰমান হয়।

গুৱাহাটীৰ পৰা নাতিদূৰত থকা আমাৰ পৈতৃক গাঁৱলৈ সুবিধা পালেই দৌৰ মৰাটো আমাৰ পুৰণা অভ্যাস। চহৰীয়া জীৱনৰ কোলাহল, ব্যতিব্যস্ততাৰ পৰা আঁতৰি এক বুজাব নোৱৰা আনন্দ পোৱাই এনে অভ্যাসৰ চালিকা শক্তি। গাঁৱৰ ঘৰৰ কাষৰ বাৰীবোৰ, যিবোৰ আগতে শাক-পাচলিৰে ভৰি আছিল সেয়া কিছু কমা দেখি ভতিজাহঁতক গালি পৰাত ভতিজাহঁতৰ উত্তৰ—নিজে কৰি চোৱাচোন গম পাব। বান্দৰৰ উৎপাতত শাক-পাচলি নাথাকে, কেৰ্কেটুৱাৰ উৎপাতত তামোল, নাৰিকল ৰাখিব নোৱাৰি। প্ৰথমতে মিছা অজুহাত বুলি ভাবিছিলোঁ যদিও কেইবাখনো গাঁৱত একেটা প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰি একেই উত্তৰ পাই ধৰি লৈছোঁ যে তেওঁলোকে সাঁচা কথাৰেই কৈছে। দূৰদৰ্শনৰ বাতৰিটো প্ৰায়েই হস্তী-মানৱৰ সংঘাত, বন্যহস্তীৰ দ্বাৰা খেতিৰ বিস্তৰ ক্ষতিসাধন জাতীয় বাতৰি পৰিৱেশন হৈয়ে থাকে। অৰণ্যভূমিত মানৱৰ অনধিকাৰ প্ৰৱেশেই খুব সম্ভৱ এনে সমস্যাসমূহৰ মূল উৎস। অতি কষ্টেৰে কৰা খেতিডৰা চকুৰ সন্মুখতে খৰাং, বানপানীৰ লেখীয়া প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ অথবা ওপৰোক্ত কাৰণবোৰৰ বাবে ধ্বংসপ্ৰাপ্ত হোৱাটো এক কৰুণ ঘটনা আৰু ইয়েই তেওঁলোকক হয়তো তেনে কৰ্ম ভৱিষ্যতেও আগবঢ়াই লৈ যোৱাত নিৰুৎসাহিত কৰে।

এইটো কথাত কোনো দ্বিমত নাই যে এখন দেশৰ বাবে যুৱ সমাজেই মূল চালিকা শক্তি। যদি দেশৰ যুৱ সমাজ কৰ্মোদ্যমী হয় তেন্তে সেই দেশৰ উন্নতি অৱশ্যস্তাৱী। কৰ্মোদ্যমী যুৱ সমাজ সুস্বাস্থ্যবান হয় আৰু চৰিত্ৰবানো হয় কাৰণ তেওঁলোকৰ বাবে কৰ্মই ধৰ্মত পৰিণত হয়। স্বামী বিবেকানন্দইয়ো সেয়ে দেশৰ যুৱ সমাজক সততে আকুল আহ্বান জনাইছিল দেশ মাতৃৰ উন্নতিৰ বাবে কৰ্ম যজ্ঞত নিজকে আত্মত দিবলৈ। কিন্তু তেনে নহ'লেই যে সমগ্ৰ দোষ আমি যুৱ সমাজলৈ ঠেলি দিম তেনে হ'ব নোৱাৰে। আমাৰ দৃষ্টিত বৰঞ্চ চৰকাৰ তথা সমাজে তেনে দায়িত্ব মূৰ পাতি লৈ কৰ্ম সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাৰ বাবে নিৰলস প্ৰয়াস কৰা দৰকাৰ যাতে দেশৰ যুৱ সমাজ কৰ্ম সংস্কৃতিৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ নিজকে বিভিন্ন কামত নিয়োজিত কৰে। কেনেনো হ'ব পাৰে চৰকাৰ তথা সমাজৰ তেনেকুৱা কামবোৰ?

ওপৰৰ পৰ্যালোচনাৰ ভিতৰতে তেনে কৰিবলগীয়া কামবোৰৰ আভাস আছে যিবোৰ সংক্ষেপে আমি তলত আকৌ সন্নিৱিষ্ট কৰিলোঁ।

সমাজ তথা চৰকাৰে যুৱ সমাজৰ সন্মুখত কিছু 'ৰ'ল মডেল'ক যথাযোগ্য সন্মানেৰে দাঙি ধৰিব লাগিব। তেনে কৰিবলৈ হ'লে সমাজত তেনে কৰ্মোদ্যমী লোকসকলৰ বিষয়ে আৰু তেওঁলোকৰ কাম-কাজ সম্পৰ্কে বহুল আলোচনা-বিলোচনা চলিব লাগিব যিদৰে সাহিত্যিক, গায়ক-গায়িকা অথবা অন্যান্য সুকুমাৰ কলাৰ লগত জড়িত লোকসকলৰ অথবা আন্দোলনকাৰী, ৰাজনীতিবিদসকলৰ সম্পৰ্কে আলোচনা-বিলোচনা চলে খবৰ কাগজ, দূৰদৰ্শন আদি মাধ্যমত।

আজি অসমৰ কিমান লোকে যাদৱ পায়েং, উদ্ধৱ ভড়ালী, লীলাচৰণ দত্ত, ৰহমত আলী, নীলম দত্ত, হৰিব আহমেদ চৌধুৰী আদিৰ বিষয়ে জানে সেয়া আমাৰ জ্ঞাত নহয় কিন্তু নিজৰ নিজৰ কৰ্মোদ্যমেৰে তেওঁলোকে বহুখিনি আগবাঢ়ি গৈ নিজৰ তথা দহৰ হৈ কাম কৰিও অনাদৃত হৈ পৰি ৰোৱাৰ লেখীয়া হৈছে (তেওঁলোকৰ বিষয়ে জানিবলৈ ইণ্টাৰনেট চাব পাৰে)। যুৱ সমাজক কৰ্মোদ্যমী কৰিবলৈ হ'লে আমি তেনে লোকসকলকো সমাজৰ 'ৰ'ল মডেল'ৰ আসনত বহুৱাব লাগিব, তেওঁলোকৰ কৰ্মোদ্যম তথা কৰ্মৰ বিষয়ে বহুল প্ৰচাৰ কৰিব লাগিব। মানুহজনৰ ৰাজনৈতিক মতাদৰ্শ, ধৰ্ম, জাতি আদি এই ক্ষেত্ৰত বাধা হিচাপে থিয় হ'ব নালাগিব। সমাজ তথা চৰকাৰৰ দৃষ্টিভংগীৰ এক আমূল পৰিবৰ্তন অহিবনে ই সম্ভৱ নহ'ব। কিন্তু আমাৰ দৃঢ় বিশ্বাস যে আমাৰ আলোচনাৰ সমস্যাটোৰ সমাধানৰ এক বৃহৎ অংশ নিৰূপিত হ'ব ওপৰোক্ত কথাখিনিৰ দ্বাৰাই।

অন্যান্য কৰিবলগীয়াখিনি চৰকাৰৰ দায়িত্বই অধিক হ'ব। অৱশ্যে চৰকাৰখন যিহেতু ৰাইজেই বনায় সেয়ে পৰোক্ষভাৱে ৰাইজো ইয়াত জড়িত থাকিব। সেইখিনি কৰোঁতে চৰকাৰে ৰাজনীতিৰ উৰ্ধত উঠি সঁচা কৰ্মোদ্যমীখিনিৰ ৰাজনৈতিক মতাদৰ্শ, জাতি, ধৰ্ম নিৰ্বিচাৰে তেওঁলোকক যথাযোগ্য সন্মানেৰে সন্মানিত কৰিব লাগিব। বন-নীতি, ভূমি-নীতি চৰকাৰে এনে কৰিব লাগিব যাতে প্ৰকৃত কৰ্মোদ্যমী যুৱক-যুৱতীসকলে সেই নীতিৰ দ্বাৰা লাভান্বিত হয়। কোনো কৰ্ম প্ৰতিষ্ঠান গঢ়িবলৈ চৰকাৰৰ ঋণ-নীতি স্বচ্ছ, খৰতকীয়া, সৰল হোৱাৰ দৰকাৰ হ'ব যাতে কৰ্মোদ্যমী যুৱক-যুৱতীৰ কৰ্মোদ্যম ৰঙা ফিটাৰ মেৰপেচত হেৰাই নাযায়। বিশেষকৈ কৃষিৰ লগত জড়িতসকলৰ বাবে চৰকাৰে ঠায়ে ঠায়ে 'ক'ল্ড ষ্টৰেজ' বনোৱাৰ ব্যৱস্থা ল'ব লাগিব যাতে বস্তু উভৈনদী হোৱাৰ সময়ত পানীৰ মূল্যত তেওঁলোকে মধ্যোভোগীক বিক্ৰী কৰি সৰ্বস্বাস্থ হ'বলগীয়া নহয়।

কৰ্মোদ্যমী লোকসকলক সন্মান জনাবলৈ চৰকাৰে বিভিন্ন বঁটা-বাহনৰো প্ৰচলন কৰিব পাৰে, ঠিক যেনেকৈ সাহিত্যিক, শিল্পী আদিৰ বাবে বঁটা আগবঢ়ায়। অসম সাহিত্য সভা, সাহিত্য একাডেমী, সঙ্গীত নাটক একাডেমী আদিয়ে যিদৰে সাহিত্য, সঙ্গীতৰ ক্ষেত্ৰত উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে বঁটা আগবঢ়ায় সেইদৰে চৰকাৰে কৰ্মোদ্যমীসকলৰ বাবে বিভিন্ন শিতানত বঁটা আগবঢ়াব পাৰে। তেনেসকলৰ মাজৰ পৰা সৰ্বোৎকৃষ্টসকলক চৰকাৰে বিভিন্ন 'পদ্ম বঁটা'ৰ দ্বাৰাও বিভূষিত কৰি যুৱ সমাজলৈ এক যোগাত্মক বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰিব পাৰে। আকৌ উনুকিয়াব খুজিছোঁ এইবোৰ কৰোঁতে যদি ৰাইজ তথা চৰকাৰ ৰাজনীতিৰ উৰ্ধত উঠিব নোৱাৰে তেন্তে কোনো লাভ নহ'ব।

আশা ৰাখিছোঁ ভৱিষ্যতে অসমত আনসকলৰ নিচিনাকৈ প্ৰকৃততৰ্থত কৰ্মোদ্যমী লোকৰ দ্বাৰাও বিভিন্ন প্ৰকল্পৰ আধাৰশিলাৰ স্থাপন, বিভিন্ন অনুষ্ঠানত ফিটা কাটি আৰম্ভণি কৰা, স্কুল-কলেজৰ পাঠ্যক্ৰমত তেনে লোকৰ বিষয়ে জনোৱা আদি কাৰ্য সমাপন হ'ব আৰু তাৰ দ্বাৰা তেওঁলোককো সমাজৰ উচ্চ আসনত বহুওৱা হ'ব। ইয়েই হয়তো কৰ্মবিমুখ বুলি অপযশ তথা অসমবাসী কৰ্মোদ্যমী বুলি বিখ্যাত হোৱাৰো শুভাৰম্ভণী হ'ব।

ভগৱানে সকলোকে সুমতি প্ৰদান কৰক।

